

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Maj-juni 2026
Institution	Kolding HF & VUC
Uddannelse	HFe
Fag og niveau	Psykologi C
Lærer(e)	Kristian Møller Eriksen
Hold	Psc3

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Intro + Mennesket og gruppen
Titel 2	Metode
Titel 3	Barndommens betydning
Titel 4	Læring i det senmoderne samfund
Titel 5	Unge og stress

Titel 1	Intro + Mennesket og gruppen
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Psykologiens Veje</i>, Ole Schultz Larsen, i-bog (2024) <ul style="list-style-type: none"> ○ P4792 Socialpsykologi ○ P5537 Massehypnose ○ P5536 Hvad er en gruppe og forskellige typer af grupper ○ P5535 Gruppepres og social kontrol ○ P5665 Intergruppekonflikter ○ P4795 Evolutionspsykologi • <i>Psykologiens Veje</i>, Ole Schultz Larsen:, i-bog, Kapitel. 11 Kognitiv psykologi: <ul style="list-style-type: none"> • P5237 Stereotyper, fordomme mm. https://psykveje.systeme.dk/?id=5237#c11564 • <i>Fra celle til selfie</i>, Flemming Ravn & Troels Wolf (2017): Milgrams forsøg s.226-228 • Uddrag fra "Evolutionspsykologi" (2016) s. 8-9 af Skjødte Pedersen <p>Supplerende stof:</p> <p>Læreplanens definition af faget psykologi C Youtubevideo: "<i>The Elevator Experiment</i>": https://www.youtube.com/watch?v=dDAbdMv14Is&t=2s Youtubevideo: "<i>Fodboldtossen</i>": https://www.youtube.com/watch?v=gGTS-PIU1LI Youtubevideo: "<i>Asch's forsøg med linjer</i>": https://www.youtube.com/watch?v=iRh5qy09nNw DR (2017): "<i>Hængt ud på nettet</i>" (om digital mobning/kommunikation på nettet) Youtubevideo: "<i>Robbers Cave</i>": https://www.youtube.com/watch?v=8PRuxMprSDQ Kanal 5, 2018: "Forenet med fjenden" (Brøndby og FCK-tilhængere i eksperiment) Politiken 15.05.2007: "<i>Forråelsen ramte også mig</i>" Københavns Universitet 05.06.2023: "Er fattige mennesker mere uærlige?"</p>
Omfang	Ca. 42 s.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Socialpsykologi • Massehypnose • Gruppedefinition (Sherif)

	<ul style="list-style-type: none"> • Primær- og sekundærgruppe • Formel og uformel gruppe • Referencegruppe • Medlemsgruppe • Indgruppe/udgruppe (egen/fremmed) • Gruppepres, konformitet, Solomon Asch's forsøg • Gruppetænkning • Gruppepolarisering • Mobning (individual- og • Filterbobler/ekkokamr • gruppepsykologisk forklaring) • Robbers Cave/Tajfels minimalgruppeeksperiment/social identitetsteori • Stereotypisering/fordomme • Stanley Milgram: Autoritet og lydighed • Evolutionspsykologi <p><i>Faglige mål:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske</i> • <i>Redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser</i> • <i>Formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag</i> <p><i>Kernestof:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Social adfærd, gruppepsykologiske processer og social indflydelse</i> • <i>Kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier</i> • <i>Stereotyper, fordomme og diskrimination</i> • <i>Kognition</i>
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Klasseundervisning • Individuelt arbejde • Spil/quiz • Par- og gruppearbejde

Titel 2	Metode i psykologi
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Psykologiens Veje</i>, Ole Schultz Larsen, i-bog (2024) <ul style="list-style-type: none"> ○ P5753 Videnskabsteori og metode ○ P5754 Metode ○ P5765 Kritisk vurdering af undersøgelser <p>Supplerende stof: Faktalink, 2016: "Arv og miljø" (uddrag): https://faktalink.dk/titelliste/arv-og-miljo www.hvadvilduvide.dk: "Forskellen på kvalitative og kvantitative metoder": http://hvadvilduvide.dk/metode/forskellen-paa-kvalitative-og-kvantitative-metoder/ Politiken 06.03.2014: "Danskere over 75 år er de mest stressede" (undersøgelse, uddrag) SDU 20.04.2020: "Ny undersøgelse: Danskerne savner mere håb i mediernes corona-dækning" (undersøgelse)</p>
Omfang	Ca. 16 s.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Arv og miljø • Tvillingeundersøgelser • Kvantitativ og kvalitativ metode (herunder fordele/ulemper ved disse) • Induktion og deduktion • Intern validitet • Ekstern validitet • Økologisk validitet • Reliabilitet • Ethiske retningslinjer • 3 videnskabelige traditioner (naturvid., humanvid., samfundsvid.) <p><i>Faglige mål:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Demonstrere et elementært kendskab til fagets forskningsmetoder og etiske problemstillinger i psykologisk forskning samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden</i> • <i>Demonstrere viden om psykologis identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag</i>
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none"> • Klasseundervisning • Individuelt arbejde • Arbejde i grupper

Titel 3	Barndommens betydning
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Psykologiens Veje</i>, Ole Schultz Larsen, i-bog (2024) <ul style="list-style-type: none"> ○ P5098 Tilknytningsforstyrrelser og omsorgssvigt ○ P5133 Separationsreaktioner/Bowlby ○ P5132 Harry Harlows forsøg med abeunger ○ P5129 4 typer omsorgssvigt ○ P5128 Børns reaktioner på omsorgssvigt ○ P5123 Risiko og resiliens, Kauai-undersøgelsen ○ P4966 Udviklingspsykologi ○ P5052 Erik Eriksons teori (med fokus på de 2 første faser) ○ P5043 John Bowlby's tilknytningsteori (uden Ainsworths tilknytningstyper)) ○ P5188 Diane Baumrinds 4 opdragelsesstile • Flemming Ravn og Troels Wolf: <i>"Fra celle til sefie"</i> (2017): s. 28-29 (Daniel Stern) • <i>Kræftens Bekæmpelse</i> (2007): <i>"Hvorfor ryger Nille?"</i> (eksistenspsykologi, uddrag) <p>Supplerende stof: Youtubevideo: "Harry Harlows abeforsøg": https://www.youtube.com/watch?v=OrNBEhzjg8I TV2 1994: "Ingen kære mor" Youtubevideo: "Still Face Experiment" (Stern/ansigtsduetter) Jyllands-Posten 25.03.1993: "Når volden erstatter trygheden" (uddrag) Trygfonden og Mandag Morgen (2012): "Opdragelsesidealer" (statistik, undersøgelse) 29.01.2015: Videnskab.dk: "Omsorgssvigt skader hjernen" (undersøgelse) Sara Nørsgaard 28.04.2011 "Mor, jeg skammer mig over det" Videnskab.dk (2015): "Forsker: Mishandlede børn bliver ikke nødvendigvis voldelige forældre" Mette Eggertsen: <i>Familieliv</i> (1999): Case: Johnny 8 år</p>
Omfang	Ca. 56 s.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Erik Erikson (med fokus på de 2 første faser) • John Bowlby (reaktioner ved adskillelse, tilknytningsfaser) • Daniel Stern • Harry Harlow • Omsorgssvigt (4 typer)

	<ul style="list-style-type: none"> • Børns reaktioner på omsorgssvigt • Risiko og resiliens (Kauaiundersøgelsen) • Diane Baumrind: 4 opdragelsesstile • Eksistentiel psykologi <p><i>Faglige mål:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger</i> • <i>Vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger</i> • <i>Argumentere fagligt og formidle psykologisk viden med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde</i> <p><i>Kernestof:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Menneskets udvikling, herunder betydning af arv, miljø, køn og kultur</i> • <i>Tilknytning, sårbarhed og resiliens</i> • <i>Identitet og personlighed</i> • <i>Individuelle forskelle i håndtering af udfordringer</i>
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Klasseundervisning • Individuelt arbejde • Spil/quiz • Par- og gruppearbejde

Titel 4	Læring i det senmoderne samfund
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Psykologiens Veje</i>, Ole Schultz Larsen, i-bog (2024) <ul style="list-style-type: none"> ○ P5192 Kognitiv psykologi ○ P5240 De første kognitive psykologer (Ebbinghaus & Bartlett) ○ P5238 Opmærksomhed ○ P5237 (uddrag) Perception (topdown, stereotyper/fordomme) ○ P5236 Hukommelse (uddrag: sensorisk, korttid, langtidshukommelse) ○ P5294 Læringsformer (Behaviorisme, Piagét) ○ P5291 Samspilsprocesser (Vygotsky: Zonen for nærmeste udvikling, mesterlære) ○ P5289 Læringsstile ○ P5290 Motivationsprocesser ○ 5423 Pierre Bourdieu: Habitus og kapitaler ○ 5295 Tavs og sproglig viden <p>Ravn & Wolf (2025): "Fra celle til selfie" Hartmut Rosa: https://psykologi.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=286 Anthony Giddens: https://psykologi.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=282</p> <p>Supplerende stof: Youtubevideo om opmærksomhed: "Skoda Fabia" og "Who Dunnit?" Fyns.dk 05.06.2017: "<i>Elever mister koncentrationen og får stress af deres mobil</i>" (uddrag) Forældrerådgivningen (2015): "<i>Højtbegavet elev i 8. klasse underpræsterer</i>" (uddrag) TV2 (2010): "<i>Skolen – ét år efter</i>" www.regioner.dk 03.10.2022: "<i>Unge vælger stadig uddannelse efter køn</i>" (undersøgelse)</p>
Omfang	Ca. 48 s.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Kognitiv psykologi • De første kognitive psykologer (Ebbinghaus, Bartlett) • Opmærksomhed (selektiv, frivillig/ufrivillig, automatiserede/kontrollerede processer, delt opmærksomhed, uopmærksom blindhed) • Perception (halo effect, stereotype/fordomme) • Hukommelse (sensorisk, kort- og langtidshukommelse)

	<ul style="list-style-type: none"> • Assmimilaton og akkomodation (Piagét) • Behavioristisk læringsteori (klassisk/operant betingning, imitation) • Vygotsky (zonen for nærmeste udviklingszone) • Motivationsprocesser • Læringsstile • Køn og valg af uddannelse <p><i>Faglige mål:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde</i> • <i>Skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden</i> • <i>Argumentere fagligt og formidle psykologisk viden med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde</i> • <i>Udvælge og anvende relevant psykologisk viden på konkrete problemstillinger og aktuelt stof og kunne forholde sig kritisk til denne viden på et fagligt grundlag</i> <p><i>Kernestof:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kognition og læring</i> • <i>Stereotyper, fordomme og diskrimination</i> • <i>Psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse</i> • <i>Perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen</i> • <i>Individuelle forskelle i livsstil</i>
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Klasseundervisning • Individuelt arbejde • Spil/quiz • Par- og gruppearbejde • En del af undervisningen er foregået virtuelt

Titel 5	Unge og stress
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Psykologiens Veje</i>, Ole Schultz Larsen, i-bog (2024) <ul style="list-style-type: none"> ○ P5559 Stress og coping ○ P5574 Akut og kronisk stress ○ P5573 Stress: Et samspil mellem ydre og indre faktorer ○ P5806 Coping (problem- og emotionsfokuseret) ○ P5392 Ungdom som livsstil mv. ○ P5425 En flodbølge af muligheder/Thomas Ziehe ○ P5423 Pierre Bourdieu ○ P5422 Hvad er identitet? ○ P5421 Krop, køn og identitet ○ P5419 Kenneth Gergen, Anthony Giddens ○ P5416 Den narcissistiske ungdom ○ P5744 (uddrag) Mobilen og de sociale medier, Goffman <p>Supplerende stof: Pernille Kornum American Psychological Association 01.11.2019: "<i>Healthy ways to handle life's stressors</i>" (engelsk tekst, uddrag) Video: "<i>Bobby Zachariae om stress og forebyggelse af stress</i>": https://www.youtube.com/watch?v=UmTV7yD6Cwo www.dr.dk 06.10.2017: "<i>Når det hele koger over: Hver fjerde unge føler sig stresset</i>" (uddrag) Voresbyhørsens.dk 11.03.2022: "<i>Mistrivsel blandt unge stiger markant</i>" (statistik -undersøgelse) Videnskab.dk 09.06.2017: "De unge i dag er ikke narcissister – de er pressede" Videnskab.dk 23.01.2023: "Flere unge har ondt i livet – kan det faktisk hjælpe at mærke mindre efter?"</p>
Omfang	Ca. 41 s.
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Akut og kronisk stress • Definition af stress (Lazarus) • Faktorer: <ul style="list-style-type: none"> • Ydre: Livsforandringer og daglige gener, stress på arbejdet, krav-kontrol modellen • Indre: Optimale stimulationsniveau (OSN), Seligmans forklaringsstile, Antonovsky: Oplevelse af sammenhæng (OAS)

	<ul style="list-style-type: none"> • Coping (problem- og emotionsfokuseret) • Bobby Zaccariae's råd • Ungdom som livsstil, kulturel og subjektiv alder • De mange muligheder • Thomas Ziehe: Kulturel frisættelse • Pierre Bourdieus teori om kapitaler og habitus • Krop, køn og identitet • Kennet Gergen (det multiple selv) • Anthony Giddens (refleksivt projekt) • Narcissisme og nynarcissisme • Goffman: Frontstage og backstage <p><i>Faglige mål:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Udvælge og anvende relevant psykologisk viden på konkrete problemstillinger og aktuelt stof og kunne forholde sig kritisk til denne viden på et fagligt grundlag</i> • <i>Argumentere fagligt og formidle psykologisk viden med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde</i> <p><i>Kernestof:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Identitet og personlighed</i> • <i>Individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder stress og coping.</i> • <i>Socialpsykologi: Kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier</i>
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Klasseundervisning • Individuelt arbejde • Spil/quiz • Par- og gruppearbejde